

Недавна посета реис-ул улеме Мустафе Церића Санџаку изазвала је многобројне коментаре и продубила постојеће верске и политичке поделе. У свом обраћању окупљеним верницима он је рекао да није дошао у Санџак јер није веровао свом оданом муфтији Муарему Зукорлићу који му је стално говорио да се у Србији крше људска права Бошњака, већ је дошао да би поручио Србији да нико никада неће раздвајати Бошњаке из Босне и Санџака и да су они један народ. „Бошњаци у Србији и на Балкану не траже ништа више и ништа мање од онога што други имају. Врло добро знамо шта то значи и они ће ускоро знати шта то значи.“ Мустафа Церић није пропустио да каже да је његов долазак у Санџак и дуг према шехидима из Санџака „који су дали животе за нашу Босну да бисмо ја и ваш муфтија данас могли да говоримо овде“.

Из ових претећих ставова верског поглавара муслимана у Босни и Херцеговини може се препознати политички програм који може само да продуби стрепњу за даљи развој политичке ситуације у Санџаку. Професор Дарко Танасковић, свакако један од највећих познавалаца ислама у нашој земљи, оценио је да су иступања Мустафе Церића потпуно непримерена, а нису ни у складу са функцијом верских поглавара. „Није реч о верским, већ политичким питањима која немају везе са односима према исламу.“ Оваква оцена угледног професора само је доказ више да је политичка манипулација верским осећањима муслимана веома присутна иако се тој појави у нашем друштву тек спорадично указује пажња. На делу је политизација верских опредељења као што се десило и приликом посете Мустафе Церића који је наступао као загрижени политички објединитељ бошњачког народа, а не као верски поглавар чији је превасходни позив да шири поруке мира, љубави и разумевања. Реакција Министарства вера Србије представља јасно упозорење наших државних органа да се неће толерисати отворена политизација вере као што је то учинио Мустафа Церић. Његови наступи у Санџаку били су отворена манипулација која је имала за циљ да подгреје сукобе и поделе у овом политички ровитом делу Србије.

Залагање Мустафе Церића за не само верско јединство Бошњака и позивање на шехидске жртве отворено је доливање уља на ватру. „Но Босна, која је претрпела од српског, односно српскоцрногорског агресора, унаточ томе поручује: иако је у ваше име нетко починио геноцид у Сребреници, ми вам кажемо, наставимо живот заједно, дијелимо простор, политичку власт и будућност. Ми као босански муслимани спремни смо, дакако на темељу истине и правде, на помирење. Желимо да у тој својој наивности пробудимо савест неких људи“, наводи у разговору за загребачки *Глобус* Мустафа Церић под карактеристичним насловом „Босанци постају нација“.

Већ само одређивање Босанаца као нације свакако неће допринети смиривању политичке ситуације у Босни и Херцеговини. Напротив, оваква политичка залагања једног верског поглавара класичан су пример злоупотребе вере у политичке сврхе, а све у име остваривања правде и истине. При томе се српском народу који не жели да припада јединственој босанској нацији јер има свој аутохтони национални идентитет утискује жиг геноцида. Не може верски поглавар једне верске заједнице претендовати на ексклузивно право да одређује шта је истина о грађанском рату у Босни и да онда на основу те његове истине позива на помирење и толеранцију.

Занимљиво је да оваква иступања Мустафе Церића нису наишла на реаговање, а ни на осуду неуморних ловаца на православно фундаментализам и рушење секуларног карактера нашег друштва. Била је то идеална прилика да покажу своју доследност у борби за очување вере од погубног утицаја политике. Међутим, одлуку Министарства вера Србије о проглашењу Мустафе Церића за непожељну особу на територији наше земље није пропустила да осуди Либерално демократска партија., не осврћући се ниједном речи на очигледну политичку злоупотребу вере коју је демонстрирао Мустафа Церић. У свом реаговању они су само још једном показали своју једностраност и недостатак елементарног осећаја за српске националне и државне интересе. „Политика фабриковања непријатеља и непожељних странаца нам је и током деведесетих и пре неколико месеци у случају протеривања амбасадора нанела огромну штету и сврстала ову државу у ред ретких земаља које и даље говоре језиком и манирима непознатим модерном времену. Министарство вера је своје утиске о посети и наступима Церића уздигло на ниво званичне државне политике и то може да нанесе велику штету, напетост међу верницима, и додатно погоршање односа Србије и земаља региона.“

Шта год урадила званична политика Србије, она је по тумачењима идеолога Либерално демократске партије одговорна за погоршање односа међу државама у региону. Тако је по њима посета Мустафе Церића и његова злоупотреба вере у политичке сврхе образац који треба следити у побољшању међудржавних односа, а вероватно су његови клерикалистички наступи пример модерног језика и манира модерног света. Међутим, постоји и граница националног достојанства коју једна држава не сме дозволити да се наруши, а то је управо учинио Мустафа Церић. При томе, идеолози ове странке, али и грађанских политичких групација непрестано се упињу да докажу да је у Србији на делу процес свеобухватне теократизације друштва и све већег и одлучујућег учешћа Српске православне цркве у доношењу политичких одлука.

Да је реч о веома осетљивом питању, може нам посведочити и став Мирјане Касаповић о улози Католичке цркве у скоро одржаним локалним изборима у Хрватској. „Као и на парламентарним изборима, Санадери је у помоћ прискочила Католичка црква са својим каталогом морално-политичких упута бирачима. На заглављу тога бискупског поднеска

недостајао је само логотип ХДЗ-а. Високи клер Католичке цркве све се више понаша као крајње идеологизирани и политизирани несвјетовни лоби једне странке.“

Ни Српска православна црква често није далеко од овако наведене политизације вере не само у изборне сврхе, али се то не може означити као све већа доминација православног фундаментализма, клеробољшевизма и поништавање одвојености цркве и државе, као што чине идеолози борбеног атеизма Друге Србије. Као својеврсно упозорење могу нам послужити ставови професора Дарка Танасковића. „Ислам је по својој природи и учењу наднационалан. Начелно дакле, Исламска заједница не може бити национално организована и именована. Заједница муслимана који живе у Србији треба да окупља све Алахове вернике, не само Бошњаке. С обзиром на испреплетеност верског и националног, што је историјско наслеђе из југословенског раздобља, постоји тенденција да се Исламска заједница доживи као као национална институција Бошњака и да се на основу таквог схватања инсистира на томе да њено средиште буде у главном граду националне матице, Сарајеву. То јесте традиционални поредак ствари, али с исповедањем ислама нема никакве везе: духовни центар муслиманима не могу бити ни Београд, ни Сарајево, него само Мека, ма где живели и ма које народности били.“